

Nr 9

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande utgifterna på kapitalbudgeten för budgetåret 1969/70 inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde jämte motioner.

(4:e avd.)

1. **Investeringsplan för kommunikationsverken m. m.** I proposition nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 8, s. 159—162 i utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 3 januari 1969) lämnat en sammanfattande redogörelse för kommunikationsverkens investeringar, avseende postverkets, televerkets, statens järnvägars och luftfartsverkets fonder samt statens vägverks förrådsfond och sjöfartsverkets fond.

Den för budgetåret 1969/70 förordade investeringsverksamheten framgår av följande tabell. Som jämförelse har i denna även upptagits beloppen för den hösten 1968 beräknade förbrukningen under budgetåret 1968/69.

	1968/69	Verkens förslag milj. kr.	1969/70
	Enl. prop. 1968: 1 m. m.		Förordat av dep.chefen
Postverket	21,1	45,7	39,2
Televerket, exkl. rundradio	592,4	662,3	592,0
Statens järnvägar	417,5	385,0	366,5
Luftfartsverket	26,8	39,9	35,0
Förrådsfonden	60,7	67,0	54,4
Sjöfartsverket	26,5	29,5	26,7
Summa	1 145,0	1 229,4	1 113,8

I efterföljande tablå lämnas en sammanfattande översikt av de faktiska investeringarna under budgetåren 1968/69 och 1969/70. Därav framgår även beräkningen av de för investeringarnas genomförande erforderliga anslagsbeloppen. Siffrorna anger milj. kr.

	Investerings- utgifter	Av verken plane- rade investe- ringsutgifter		Av departements- chefen beräknade investeringsutgifter		Reserva- tioner den 30/6	Anslag	Förslag	Beräk- nade reserva- tioner d. 30/6
	1967/68	1968/69	1969/70	1968/69	1969/70	1968	1968/69	1969/70	1969
Postverket	16,1	37,8	45,7	21,1	39,2	1,6	21,6	41,0	2,1
Televerket exkl. rundradio	588,4	661,3	662,3	592,4	592,0	59,9	585,4	598,3	52,9
Statens järnvägar . .	414,9	428,5	385,0	417,5	366,5	41,9	396,6	382,2	21,0
Luftfartsverket	16,3	24,2	39,9	26,8	35,0	17,5	17,3	30,5	8,0
Förrådsfonden	43,0	60,2	67,0	60,7	54,4	4,8	55,9	59,8	0
Sjöfartsverket	20,8	27,4	29,5	26,5	26,7	0,8	25,7	29,4	0
Summa	1 099,5	1 239,4	1 229,4	1 145,0	1 113,8	126,5	1 102,5	1 141,2	84,0

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 628 av herr Sveningsson och II: 714 av herr Petersson i Gäddvik vari yrkats att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1969/70 till Posthus, Teleanläggningar, Järnvägar, Flygplatser, Vägmaskiner, Sjöfartsmateriel m. m. anvisa ett investeringsanslag om 1 091,2 milj. kronor — ett i förhållande till departementchefens förslag 50 milj. kr. lägre belopp,

dels de likalydande motionerna I: 375 av fröken Lundbeck och II: 713 av herr Oskarson m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan angående gemensam nordisk taxetariff för de statliga kommunikationsmedlen.

Utskottet. I den av 1968 års riksdag godkända planen för investeringarna inom kommunikationsverkens fonder beräknades den totala medelsförbrukningen — exklusive anslaget till rundradioanläggningar å televerkets fond — under innevarande budgetår uppgå till 1 101,0 milj. kr. I anledning av främst vissa beställningar i sysselsättningsfrämjande syfte har sedermera genom skilda beslut av Kungl. Maj:t ramarna för samtliga fonder utom postverkets höjts med tillhoppa 37,5 milj. kr. Vad gäller luftfartsverkets fond förutses dessutom en ytterligare höjning av investeringsramen med 6,5 milj. kr. för täckande av viss del av kostnaden för markförvärv för den blivande flygplatsen vid Sturup. Den totala investeringsomslutningen under berörda fonder beräknas därmed under budgetåret 1968/69 uppgå till 1 145,0 milj. kr. Med hänsyn till befintliga medelsreservationer erfordras ej någon ytterligare medelsanvisning från riksdagens sida för att den sålunda förutsatta medelsförbrukningen skall kunna uppnås.

I sina framställningar om anslag för nästa budgetår har verkstyrelserna räknat med en medelsförbrukning om sammanlagt 1 229,4 milj. kr. Departementschefen har emellertid vid en avvägning från olika synpunkter funnit medelsförbrukningen böra begränsas till 1 113,8 milj. kr. Detta innebär en ökning med 12,8 milj. kr. jämfört med beräkningarna i 1968 års statsverksproposition av medelsförbrukningen för motsvarande ändamål under innevarande budgetår och en minskning med 31,2 milj. kr. om jämförelse sker med de hösten 1968 gjorda beräkningarna.

Till närmare belysning av de framlagda förslagen har departementschefen i statsrådsprotokollets inledande översikt lämnat en sammanfattande redogörelse för investeringsbehoven inom de olika verken samt i korthet berört investeringarnas inriktning för nästa budgetår.

Utskottet har för sin del funnit sig kunna godta Kungl. Maj:ts förslag beträffande investeringsverksamhetens totala omslutning samt dess fördelning de skilda verken emellan. Till frågan om anvisande av de anslag som erfordras för investeringsplanens genomförande återkommer utskottet under respektive punkter i det följande.

Beträffande det i motionerna I: 628 och II: 714 framställda yrkandet om en minskning med sammanlagt 50 milj. kr. av medelsanvisningen under här ifrågasvarande fonder får utskottet anföra följande.

Såsom av propositionen framgår och av motionärerna jämväl framhållits har anslagen för nästa budgetår under dessa fonder beräknats så, att de jämte förutsedda behållningar vid budgetårets ingång skall motsvara den föreslagna medelsförbrukningen och därutöver ge en marginal om ca 10 %. En så stor marginal finner emellertid motionärerna — under hänvisning bl. a. till att statsutgifterna i möjligaste mån måste begränsas — ej försvarbar och hemställer därför om förenämnda minskning av den av departementschefen föreslagna medelsanvisningen.

Utskottet vill i anledning härav erinra om att den tillämpade formen för anslagsredovisningen — innebärande främst att de olika investeringsanslagen under varje kapitalfond sammanslagits till i huvudsak ett kollektivanslag — i princip beslutades redan vid 1962 års riksdag och tillämpats fr. o. m. budgetåret 1963/64. På respektive kollektivanslag skulle enligt förenämnda beslut en viss marginal utöver ramen finnas tillgänglig för att möjliggöra en av konjunkturmässiga eller eljest särskilda skäl påkallad höjning av medelsförbrukningen under löpande budgetår. Vid sin behandling av dessa frågor fann utskottet den föreslagna omläggningen innebära avsevärda fördelar ur anslagstekniska synpunkter samt vara väl ägnad att tjäna det därmed angivna syftet, nämligen att för de affärsdrivande verkens och förrådsfondens del skapa ökad frihet i investeringshänseende inom de ramar som av Kungl. Maj:t fastställs. Då utskottet för sin del inte kan finna skäl föreligga att nu frånga denna uppfattning och anslagsmarginalen ej heller synes böra minskas på sätt motionärerna föreslagit avstyrks motionerna i fråga.

Vidkommande den i motionerna I: 375 och II: 713 begärda utredningen rörande gemensamma nordiska taxetariffer för de statliga kommunikationsverken vill utskottet erinra om att de med en samordning de nordiska länderna emellan av bl. a. post-, järnvägs- och teletaxorna sammanhängande frågorna alltsedan Nordiska rådets inrättande varit föremål för stor uppmärksamhet i dess arbete samt föranlett en rad rekommendationer och åtgärder. En redogörelse härför återfinns bl. a. i rådets berättelse för dess verksamhet 1952—1961 (NU 1962: 8). Så sent som vid fjolårets session antogs för övrigt en rekommendation om ytterligare åtgärder för samordning i fråga om de av motionärerna särskilt omnämnda post-

taxorna. Beslut har också nyligen fattats om visst gemensamt utredningsarbete på transportpolitikens område. Slutligen må i sammanhanget nämnas att de med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 29 december 1961 tillkallade sakkunniga för utredning rörande riktlinjerna för affärsverkens pris- och taxepolitik, affärsverksutredningen, nyligen avgivit förslag i ämnet (Affärsverken — ekonomi, konkurrens och effektivitet, SOU 1968: 45—46), vilka förslag efter sedvanlig remissbehandling är under beredning inom Kungl. Maj:ts kansli.

Med beaktande av vad sålunda anförts kan utskottet inte finna det motiverat att från riksdagens sida begära en särskild utredning av det slag motionärerna förordat och avstyrker därför motionerna.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med avslag å motionerna I: 628 och II: 714 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anförut beträffande investeringsplan för kommunikationsverken m. m.,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 375 och II: 713.

Statens affärsverksfonder

Postverket

2. **Postverkets anslagsbehov.** Kungl. Maj:t har (s. 163—169) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1969/70 under postverkets fond anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 41 000 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 199 av herr Karl Pettersson och II: 221 av herr Petersson i Gäddvik m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om snara åtgärder för förbättring av glesbygdernas postservice i enlighet med vad i motionerna anförts,

dels de likalydande motionerna I: 621 av herr Karl Pettersson och II: 727 av herr Åkerlind m. fl. vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att åtgärder vidtages för förbättring av postförbindelserna i skärgård och övrig glesbygd.

Utskottet. I sin framställning om anslag för nästa budgetår har postverket räknat med en medelsförbrukning om 45,7 milj. kr., varav 20 milj. kr. avser tillbyggnaden av postgirohuset i Stockholm.

Departementschefen har ansett förbrukningen böra begränsas till 39,2 milj. kr., vilket med ianspråktagande av tillgängliga reservationsmedel samt under de i statsrådsprotokollet i övrigt angivna förutsättningarna kräver en medelsanvisning om 41,0 milj. kr. Förslaget möjliggör igångsättning av en nybyggnad för postkontoret i Växjö samt en om- och tillbyggnad av posthuset i Ängelholm. I övrigt medger den föreslagna medelstilledningen bl. a. ny- och ersättningsanskaffning av motorfordon samt övertagande i vissa fall av enskild busslinjetrafik.

Utskottet har under föregående punkt förklarat sig kunna godta den av Kungl. Maj:t förordade ramen för bl. a. postverkets medelsförbrukning under nästa budgetår. Den föreslagna fördelningen av investeringarna på skilda utgiftsändamål tillstyrks också av utskottet liksom anslagsberäkningen.

I anledning av framställda yrkanden i dels motionerna I: 199 och II: 221 om snara åtgärder för förbättring av glesbygdernas postservice, dels motionerna I: 621 och II: 727 om åtgärder för förbättring av postförbindelserna i skärgård och övrig glesbygd får utskottet anföra följande.

I anslutning till 1964 års beslut om ändrad organisation av postverket (prop. 141, SU 136, rskr. 295) erinrades om att verket är ett allmännyttigt företag, varmed anses följa en skyldighet i princip att bl. a. genom ett över hela landet utbredd nät av postanordningar erbjuda erforderlig postal service ävensom att uppehålla denna service också i områden i vilka rörelsen inte är bärkraftig. Vidare framhölls att det är angeläget att verket söker utveckla, anpassa och differentiera servicen på ett sådant sätt och i sådana former att den tillgodoser näringslivets och allmänhetens önskemål och dessutom på ett naturligt sätt kan inpassas i verkets organisations- och arbetsmönster.

Enligt vad utskottet erfarit pågår i enlighet härmed en omfattande verksamhet inom verket i syfte att förbättra och rationalisera dess service gentemot allmänheten, bl. a. genom en successiv utveckling och motorisering av lantbrevbäringen. Inte minst för skärgårdarnas och glesbygdernas befolkning har åtgärder i nämnda syfte vidtagits. Helt nyligen har också principbeslut fattats om ytterligare förbättringar av lantbrevbäringen, innebärande bl. a. att kunderna får möjlighet att kalla till sig vederbörande lantbrevbärare samt att postbanksservicen utökas. En särskild servicekommitté inom verket arbetar f. ö. fortlöpande med frågor av det slag motionärerna aktualiserat. Slutligen må nämnas att även den inom inrikesdepartementet verksamma arbetsgruppen för glesbygdsfrågor i samråd med postverket följer utvecklingen på området.

Någon särskild åtgärd i frågan från riksdagens sida synes med hänsyn till det anförda f. n. ej påkallad varför motionerna i fråga avstyrks.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Posthus m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 41 000 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 199 och II: 221,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 621 och II: 727.

Televerket

3. **Televerkets anslagsbehov.** Kungl. Maj:t har (s. 170—186) föreslagit riksdagen *dels* att för budgetåret 1969/70 under televerkets fond anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 598 300 000 kr., *dels* att uppdra åt fullmäktige i riksgäldskontoret att för beredande av ytterligare rörelsemedel åt televerket tillhandahålla verket en från 200 000 000 kr. till 325 000 000 kr. ökad rörlig kredit.

I de likalydande motionerna I: 263 av herr Axelson och II: 357 av herrar Jons-son i Mora och Jönsson i Ingemarsgården har yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning av frågan om särskild folkpensionärsrabatt på avgiften för telefoninstallation.

Utskottet. Den av televerket för nästa budgetår beräknade medelsförbrukningen om 662,3 milj. kr. har av departementschefen ansetts böra begränsas till 592,0 milj. kr., vilket dock anses göra det möjligt för verket att säkra en tillfredsställande framkomlighet i teletrafiken. I anslutning härtill har liksom föregående år erinrats om de successivt ökade medel som under de senaste budgetåren ställts till verkets förfogande och som avsetts möjliggöra en fortsatt utbyggnad av telekommunikationerna och den allmänna förstärkning av verkets resurser över huvud som bedömts motiverad med hänsyn till abonnent- och trafikutvecklingen.

Med anledning av televerkets driftkostnadsutveckling har av departementschefen en höjning ansetts böra ske av vissa telefonavgifter. Sålunda kommer per den 1 februari 1969 en höjning att vidtas av den vid automatisk lokal-, lands- och rikstrafik gällande markeringsavgiften med 1 öre, dvs. från 10 till 11 öre per samtalsmarkering. I anslutning därtill höjs även *dels* avgifterna för manuellt expedierade rikssamtal, *dels* abonnemangavgiften för sådana huvudabonnemang som inkluderar visst antal samtal. Härigenom beräknas intäkterna öka med ca 135 milj. kr. för budgetår räknat.

Under punkten 1 i det föregående har utskottet förklarat sig kunna godta den av Kungl. Maj:t för nästa budgetår förordade ramen för medelsförbrukningen under televerkets fond. Den förutsedda fördelningen på skilda investeringsändamål har ej gett utskottet anledning till erinran liksom ej heller anslagsberäkningen. Utskottet tillstyrker vidare — på de av departementschefen anförda skälen — att maximibeloppet för verkets rörliga kredit i riksgäldskontoret ökas med 125 milj. kr. till 325 milj. kr.

I motionerna I: 263 och II: 357 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om utredning av frågan om en särskild folkpensionärsrabatt på avgiften för telefoninstallation. Utskottet, som under en rad av år haft att pröva motioner av samma innebörd, har därvid funnit motionärernas syfte i och för sig behjärtans-

vårt men dock avstyrkt motionerna under hänvisning bl. a. till de olägenheter och det merarbete ur administrativa synpunkter ett genomförande av förslaget skulle medföra. I sitt utlåtande nr 9 (p. 3) vid fjolårets riksdag erinrade utskottet vidare om att för ålderspensionärer i knappa omständigheter vissa möjligheter redan föreligger att genom kommunernas försorg få installationskostnaderna för telefon helt eller delvis ersatta av allmänna medel. Vid årets riksdag väckta motioner i sistnämnda fråga prövas f. ö. av utskottet i annat sammanhang.

Under hänvisning till det anförda avstyrker utskottet de förenämnda motionerna I: 263 och II: 357.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Teleanläggningar m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 598 300 000 kr.,
2. att riksdagen uppdrar åt fullmäktige i riksgäldskontoret att för beredande av ytterligare rörelsemedel åt televerket tillhandahålla verket en från 200 000 000 till 325 000 000 kr. ökad rörlig kredit,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 263 och II: 357.

Statens järnvägar

4. **Statens järnvägars anslagsbehov.** Kungl. Maj:t har (s. 187—205) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1969/70 under statens järnvägars fond anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 382 200 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 121 av herr Werner och II: 140 av fru Ryding m. fl. i vad avser hemställan att frågan om förbättrade järnvägskommunikationer i främst Kalmar län skyndsamt utredes, inbegripet även frågan om en breddning till normal spårvidd av bansträckan Kalmar—Berga,

dels de likalydande motionerna I: 118 av herrar Nils Nilsson och Stefanson samt II: 218 av herrar Jonsson i Mora och Boo vari yrkats att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte vidta åtgärder för elektrifiering av järnvägslinjen Borlänge—Mora,

dels motionen I: 201 av herr Karl Pettersson vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om att hänsyn toges till i motionen framförda synpunkter på persontrafiken på bandelen Brunflo—Sveg—Orsa vid fördelningen av anslaget till trafiksvaga järnvägslinjer,

dels de likalydande motionerna I: 7 av herr Axel Andersson m. fl. och II: 8 av herr Jonsson i Mora m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller att förhandlingar upptas med statens järnvägar om utvidgning av det s. k. 67-kortets giltighet att även avse rabatt vid resa i första klass på järnväg,

dels de likalydande motionerna I: 57 av herr Kaijser och II: 66 av fröken Weterström m. fl. vari yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t måtte anmoda SJ att utreda kostnaderna för ett utsträckande av 67-kortsförmånen till att omfatta även resa i första klass tågkupé,

dels de likalydande motionerna I: 620 av herr Eric Peterson m. fl. och II: 697 av herr Jonsson i Mora m. fl. vari yrkats att riksdagen måtte hemställa hos Kungl. Maj:t att åtgärder vidtages så att även änkepensionärer enligt lagen om allmän försäkring inneslutes i den utvidgning av 67-kortets giltighet för rabatt på resor som riksdagen beslöt efter hemställa i proposition nr 155 vid 1968 års riksdag,

dels de likalydande motionerna I: 606 av herr Jonsson och II: 692 av fru Holmberg vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om prövning av möjligheterna att bevilja reserabatter till den grupp av pensionärer som i motionerna åberopas,

dels motionen I: 160 av herr Karl Pettersson vari yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att underhandlingar i enlighet med vad som i motionen framförts måtte upptagas mellan de svenska och norska berörda myndigheterna.

Utskottet. Den av statens järnvägar för budgetåret 1969/70 föreslagna medelsförbrukningen om 385 milj. kr. har av departementschefen ansetts böra begränsas till 366,5 milj. kr. Tyngdpunkten i investeringsprogrammet har lagts vid fortsatta rationaliseringsåtgärder och ökning av kapaciteten på huvudlinjerna. Investeringarna i rullande materiel och sjöfartsmateriel beräknas till ca en tredjedel av den ordinarie medelsförbrukningen. Föreslagna arbeten för att öka säkerheten och kapaciteten och samtidigt sänka driftkostnaderna på affärsbanenätet omfattar främst fortsatt utbyggnad av fjärrblockering och automatisk linjeblockering, förbättring av kontaktledningen för att möjliggöra högre tåghastigheter och av den elektriska matningen på de tyngst trafikerade linjerna samt införande av linjeradio.

Även under nästa budgetår hänför sig en betydande del av investeringarna till de kapitalkrävande åtagandena för lokaltrafiken inom storstockholmsområdet. Enligt gällande avtal erhåller SJ av KSL ersättning för drift- och kapitaltjänstkostnader hänförliga till denna trafik.

I den av departementschefen förordade medelsförbrukningen ingår även investeringar för 8,5 milj. kr. i järnvägslinjer, tillhörande det ersättningsberättigade nätet, samt vissa medel för försvarsändamål.

Kungl. Maj:ts sålunda framlagda förslag till investeringsplan för statens järnvägars fond tillstyrks av utskottet liksom den förordade fördelningen på olika investeringsobjekt samt beräkningen av anslagsbehovet. Utskottet biträder jämväl vad departementschefen i förevarande sammanhang i övrigt anfört och förordat. Detta innebär bl. a. att SJ, i likhet med vad som skett under de fem föregående budgetåren, även för nästa budgetår i bokföringen inom värdeminskningskontot tillåtes föra över högst 30 milj. kr. från delkontot för pensionsförpliktelser till slopningskontot i den mån behov därav föreligger.

I *motionerna I: 121 och II: 140* har hemställts att frågan om förbättrade järnvägskommunikationer i främst Kalmar län skyndsamt utredes, inbegripet även frågan om en breddning till normal spårvidd av bansträckan Kalmar—Berga. Utskottet vill i anledning härav erinra om att spørsmålet om breddning m. m. av vissa järnvägar i Kalmar län — bl. a. det s. k. sydostkustbaneprojektet — senast utretts av 1953 års trafikutredning och därefter av statsmakterna prövats i samband med 1963 års beslut om den statliga trafikpolitiken. Vad speciellt beträffar en eventuell breddning av linjen Kalmar—Berga har en utredning härom gjorts av statens järnvägar som med överlämnande av utredningen och i samråd med dåvarande väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt näringslivets trafikdelegation den 20 november 1964 hos Kungl. Maj:t hemställt om bemyndigande att lägga ned persontrafiken på linjen i fråga samt att, i anslutning till inom området bedriven linjetrafik för person- och godsbefordran, utöva sådan trafik på vissa vägar i Kalmar län. På uppdrag av chefen för kommunikationsdepartementet har därefter en inom departementet tillsatt arbetsgrupp prövat frågan om ombyggnad till normalspårigt godsspår av den ifrågavarande järnvägslinjen jämte sidolinjen Sandbäckshult—Mönsterås. I en den 7 juni 1966 dagtecknad promemoria har arbetsgruppen på anförda skäl inte ansett sig kunna föreslå någon ombyggnad till normalspår men framhållit att ändrade förhållanden framdeles eventuellt kan motivera en förnyad prövning av frågan. Genom beslut den 12 maj 1967 har Kungl. Maj:t lämnat statens järnvägar tillstånd att vid tidpunkt som statens järnvägar får bestämma efter samråd med vägverket — dock tidigast den 1 januari 1968 och sedan viss vägförbättring utförts — lägga ned persontrafiken på järnvägslinjen. I sammanhanget framhålles dock att Kungl. Maj:t därmed inte tagit ställning till frågan om en framtida ombyggnad till normalspårigt godsspår av den ifrågavarande järnvägslinjen eller sidolinjen Sandbäckshult—Mönsterås. Enligt vad utskottet vidare erfarit har under senare år viss omläggning av järnvägslinjen skett inom Kalmar stad, varjämte arbeten utförts i anslutning till sidolinjen Sandbäckshult—Mönsterås. Under hänvisning till vad sålunda anförts kan utskottet inte finna skäl föreligga att från riksdagens sida nu begära ytterligare utredning av det slag motionärerna yrkat samt avstyrker därför motionerna i fråga.

I *motionerna I: 118 och II: 218* har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa att åtgärder vidtages för elektrifiering av bandelen Borlänge—Mora.

Vid fjolårets riksdag väckta motioner i samma ämne avstyrktes av utskottet (SU nr 145) under hänvisning till av statens järnvägar lämnade uppgifter angående en inom verket verkställd elektrifieringskalkyl för bandelen i fråga samt då pågående förhandlingar med närmast berörda intressenter om ökade virkestransporter m. m. Berörda förhandlingar har numera slutförts. Enligt vad utskottet erfarit har emellertid utvecklingen i olika avseenden inte bedömts bli sådan att en elektrifiering av bandelen f. n. är tillräckligt motiverad. Bl. a. under hänvisning härtill avstyrker utskottet även de nu väckta motionerna i frågan.

I *motionen I: 201* har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla att hänsyn tages till i motionen framförda synpunkter på persontrafiken på ban-

delen Brunflo—Sveg—Orsa vid fördelningen av anslaget till trafiksvaga järnvägs-linjer. Någon framställning till Kungl. Maj:t om nedläggning av ifrågavarande bandel har av statens järnvägar ej ingivits. Linjen tillhör dock gruppen trafiksvaga bandelar och undersökningar beträffande nedläggning av densamma har enligt vad utskottet erfarit inletts. En inte obetydlig del av anslaget till drift av icke lönsamma järnvägslinjer faller redan nu på bandelen i fråga. Någon särskild åtgärd från riksdagens sida i det av motionärerna angivna syftet har utskottet med hänsyn till det anförda inte funnit påkallad och avstyrker därför motionen.

I *motionerna I: 7 och II: 8* har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t an-håller att förhandlingar upptas med statens järnvägar om utvidgning av det s. k. 67-kortets giltighet att även avse rabatt vid resa i första klass på järnväg. Vidare har i *motionerna I: 57 och II: 66* yrkats att riksdagen hemställer att Kungl. Maj:t måtte anmoda SJ att utreda kostnaderna för ett sådant utsträckande av 67-korts-förmånen.

Utskottet, som i sammanhanget vill erinra om de utvidgningar av 67-kortets giltighet som beslutades under hösten 1968, finner för sin del vissa skäl tala för motionärernas uppfattning att rabatteringen bör avse jämväl första klass. Enligt vad utskottet erfarit har emellertid inom SJ en utredning igångsatts rörande kostna-derna för en sådan reform. Med beaktande härav och då utskottet förutsätter att SJ — därest reformen av företagsekonomiska skäl befinns motiverad — vidtager härav föranledda åtgärder avstyrks motionerna i fråga.

I *motionerna I: 620 och II: 697* har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa att åtgärder vidtages så att även änkepensionärer enligt lagen om allmän försäkring inneslutes i den utvidgning av 67-kortets giltighet som besluta-des 1968. Utskottet har emellertid vid sin prövning av denna fråga och med hän-syn inte minst till de svåra gränsdragningsproblem som därvid skulle uppkomma inte funnit sig kunna förorda en sådan utvidgning och avstyrker därför motionerna.

Av samma skäl avstyrker utskottet yrkandet i *motionerna I: 606 och II: 692* att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om prövning av möjligheterna att be-vilja reserabatter till den i motionerna omnämnda gruppen av änkepensionärer.

I *motionen I: 160* har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla att underhandlingar angående trafiken över den svensk-norska gränsen måtte upptas mellan de svenska och norska berörda myndigheterna. Utskottet vill i anledning härav erinra om att därmed sammanhängande frågor behandlades vid Nordiska rådets sextonde session i Oslo den 17—22 februari 1968 och bl. a. resulterade i en rekommendation till regeringarna i de båda länderna att medverka till att dis-kussioner inleds rörande möjligheterna att utvidga transittrafiken över Trondheims-leden och att träffa avtal om Muruvik-anläggningens utnyttjande som reservhamn för transittrafiken av torrgods. Vidare må erinras om det gemensamma utred-ningsarbete rörande transportpolitiken som enligt vad utskottet under punkten 1 i det föregående framhållit inom Nordiska rådets ram nyligen inletts. Då med

hänsyn till anförda förhållanden någon åtgärd från riksdagens sida inte synes påkallad avstyrks motionen i fråga.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Järnvägar m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 382 200 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionerna I: 121 och II: 140 i vad de avser järnvägskommunikationerna i Kalmar län,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 118 och II: 218,
4. att riksdagen avslår motionen I: 201,
5. att riksdagen avslår motionerna I: 7 och II: 8,
6. att riksdagen avslår motionerna I: 57 och II: 66,
7. att riksdagen avslår motionerna I: 620 och II: 697,
8. att riksdagen avslår motionerna I: 606 och II: 692,
9. att riksdagen avslår motionen I: 160.

Luftfartsverket

5. **Luftfartsverkets anslagsbehov.** Kungl. Maj:t har (s. 206—215) föreslagit riksdagen att för budgetåret 1969/70 under luftfartsverkets fond anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 30 500 000 kr.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna I: 318 av herr Strandberg och II: 707 av herr Lothigius m. fl. vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att luftfartsverket får i uppdrag att vid planläggningen av den fortsatta utbyggnaden av Arlanda flygplats beakta de synpunkter som framförts i motionerna,

dels de likalydande motionerna I: 632 av herr Wirtén m. fl. och II: 680 av herr Almgren m. fl. vari hemställts att riksdagen måtte bifalla Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen innefattande bl. a. utbyggnad av flygplatsen i Jönköping med det tillägget att Kungl. Maj:t bemyndigas att i samråd med luftfartsverket, Jönköpings stad och Södra Vätterbygdens trafikflygkommitté ytterligare pröva frågan om en förlängning av flygbanan till 2 300 meter samt att erforderliga medel för en sådan utbyggnad ställes till Kungl. Maj:ts förfogande,

dels motionen II: 721 av herr Wachtmeister vari hemställts att riksdagen ville besluta att avslå statsverkspropositionens yrkande om 13,8 milj. kr. till Sturup-flygfältet samt att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära ny utredning, utförligare behandlande Eslövs- eller andra alternativ,

dels motionen II: 687 av herrar Franzén i Träkumla och Gustafsson i Stenkyrka vari hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär dels att de statliga avgifterna på gotlandsflyget slopas, dels att Linjeflygs taxesättning på visbylinjen blir föremål för särskild granskning.

Utskottet. För budgetåret 1969/70 har luftfartsverket räknat med en total investeringsomslutning om 49,5 milj. kr. varav 25,6 milj. kr. för arbeten som förutsätter medverkan från kommuner enligt de normer för vilka redogjorts i prop. 1967: 57 (s. 48). Efter avdrag för kommunernas andel av kostnaderna uppgår statens del av det totala investeringsbeloppet till 39,9 milj. kr. Departementschefen har ansett sig böra förordna en investeringsram av 35 milj. kr. Detta motsvarar den statliga andelen av en investeringsvolym av sammanlagt 44,1 milj. kr.

I den beräknade investeringsvolymen ingår bl. a. 20,3 milj. kr. för förut anmälda arbeten som pågår eller kommer att påbörjas under innevarande budgetår. Till de senare hör iordningställande av uppställningsplatser och komplettering av belysningsanläggningar m. m. på Arlanda. Under budgetåret 1969/70 avses de egentliga byggnadsarbetena påbörjas på den nya flygplatsen vid Sturup. Totalt beräknas härför 13,8 milj. kr., varav 6,5 milj. kr. för den andra etappen i markförvärvet. För de arbeten som pågår vid flygplatserna i Göteborg, Luleå och Halmstad har upptagits 1,6 milj. kr. På flygplatserna i Jönköping och Umeå räknar departementschefen med vissa kapacitetsförstärkande investeringar i form av bl. a. banförlängning och utökning av stationsanläggningarna.

Under punkten 1 i det föregående har utskottet förklarat sig kunna godta den av Kungl. Maj:t förordade investeringsomslutningen för luftfartsverkets del. Utskottet tillstyrker också den föreslagna fördelningen på olika utgiftsändamål samt anslagsberäkningen.

Av det anförda följer att utskottet avstyrker yrkandet i motionerna I: 632 och II: 680 att av riksdagen särskilda medel — utöver de av Kungl. Maj:t beräknade — ställs till förfogande för banförlängning å Jönköpings flygplats. Enligt vad utskottet erfarit har från kommunikationsdepartementets sida förhandlingar upptagits med Jönköpings stad rörande bl. a. de i motionerna aktualiserade frågorna, varför motionärernas syfte delvis redan synes tillgodosett eller kunna komma att tillgodoses om förhandlingarna därtill föranleder.

Ej heller kan utskottet tillstyrka yrkandena i motionen II: 721 om avslag å Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning i vad avser Sturup-flygfältet samt om att hos Kungl. Maj:t en ny utredning begäres, behandlande det s. k. Eslövs-alternativet eller andra alternativ. Utskottet vill f. ö. i sammanhanget erinra om att principbeslut rörande utbyggnad av en flygplats inom Malmö-området fattades redan vid 1966 års riksdag.

I motionerna I: 318 och II: 707 har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte anhålla att luftfartsverket får i uppdrag att vid planläggningen av den fortsatta utbyggnaden av Arlanda flygplats beakta de synpunkter som framförts i motionerna. Såsom i statsverkspropositionen framhålles pågår sedan våren 1967 ett utredningsarbete som avser ny stationsbyggnad och nytt stationsområde på Arlanda. Enligt den plan som luftfartsverket redovisat för Kungl. Maj:t skall en förberedande utredning vara avslutad under hösten 1969. För nästa budgetår har tagits upp 2,8 milj. kr. för detta ändamål samt för påbörjande av mera detaljerade utredningar rörande de nya anläggningarna. Enligt vad utskottet erfarit bedrivs det

förenämnda utredningsarbetet med anlitande av en rad experter på hithörande område.

Utskottet, som i och för sig kan ansluta sig till vad motionärerna uttalat rörande Arlandas betydelse som nationell storflygplats, anser sig dock kunna förutsätta att synpunkter av det slag motionärerna anfört kommer att beaktas vid planläggningen av den fortsatta utbyggnaden av flygplatsen. Någon särskild framställning i ämnet från riksdagens sida synes därför inte erforderlig och motionerna avstyrks följaktligen.

I motionen II: 687 har hemställts att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär dels att de statliga avgifterna på gotlandsflyget slopas, dels att Linjeflygs taxesättning på visbylinjen blir föremål för särskild granskning.

Vad det förstnämnda yrkandet beträffar vill utskottet erinra om innebörden av 1967 års riksdagsbeslut rörande riktlinjerna för luftfartsverkets verksamhet och organisation (prop. 57, SU 107, rskr. 267). Med hänsyn till det krav på full kostnadstäckning för den civila luftfartens del som i samband därmed uppställts kan utskottet inte nu tillstyrka att de statliga passagerar- och flygplatsavgifterna på berörda linje slopas.

Vidkommande åter taxorna på visbylinjen vill utskottet erinra om att dessa fastställts efter godkännande av luftfartsstyrelsen. Viss differentiering av dem har därvid enligt vad utskottet erfarit vidtagits i syfte att tillgodose den fasta gotländska befolkningens intressen. Vidare är frågan om Linjeflygs prispolitik speciellt på visbylinjen f. n. föremål för granskning av näringsfrihetsombudsmannen.

Bl. a. med hänsyn till anförda förhållanden har utskottet inte heller i denna del funnit sig berett att tillstyrka motionärernas yrkanden. Utskottet vill dock i sammanhanget erinra om att en utredning av frågan om statligt stöd till sjötrafiken mellan Gotland och fastlandet nyligen lagts fram samt att åtgärder i frågan f. n. övervägs inom kommunikationsdepartementet. Slutligen må framhållas att utskottet — i överensstämmelse med riksdagens tidigare uttalanden i ämnet (jfr S3LU 1963: 1, rskr. 1963: 424) — finner det angeläget att de frågor som sammanhänger med kommunikationerna i deras helhet mellan Gotland och fastlandet snarast möjligt får en tillfredsställande lösning.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 632 och II: 680 samt II: 721, sistnämnda motion såvitt nu är i fråga, till *Flygplatser m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 30 500 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionen II: 721 i vad den avser skrivelse till Kungl. Maj:t,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 318 och II: 707,
4. att riksdagen avslår motionen II: 687.

Statens allmänna fastighetsfond

6. **Byggnadsarbeten för länsstyrelserna.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (s. 216—217) och hemställer

att riksdagen till *Byggnadsarbeten för länsstyrelserna* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 5 947 000 kr.

Statens utlåningsfonder

7. **Statens lånefond för den mindre skeppsfarten.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (s. 218—219) och hemställer

att riksdagen till *Statens lånefond för den mindre skeppsfarten* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.

Fonden för låneunderstöd

8. **Garanti till Aktiebolaget Aerotransport för 1968/69.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (s. 220) och hemställer

att riksdagen till *Garanti till Aktiebolaget Aerotransport för 1968/69* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 7 500 000 kr.

Fonden för förlag till statsverket

9. **Förskott till vissa plankostnader m. m.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag (s. 221) och hemställer

att riksdagen till *Förskott till vissa plankostnader m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 2 700 000 kr.

Diverse kapitalfonder

Statens vägverks förrådsfond

10. **Vägmaskiner m. m.** Kungl. Maj:t har (s. 222—226) föreslagit riksdagen att *dels* under statens vägverks förrådsfond för budgetåret 1969/70 anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 59 800 000 kr., *dels* medge att statens vägverk lämnas i statsrådsprotokollet angivet beställningsbemyndigande.

Utskottet. För investeringarna i statens vägverks förrådsfond föreslår departementschefen för budgetåret 1969/70 en medelsförbrukningsram av 54,4 milj. kr., vilket i förhållande till vägverkets förslag innebär en minskning med 12,6 milj. kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag rörande investeringarna i förrådsfonden för budgetåret 1969/70. Vad departementschefen därvid anfört och förordad har inte gett utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet tillstyrker sålunda föreslagen medelsanvisning av 59,8 milj. kr. samt att statens vägverk erhåller ett i förhållande till innevarande budgetår oförändrat beställningsbemyndigande om 30 milj. kr. för leveranser till maskincentralförrådet under vardera budgetåret 1971/72 och 1972/73.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen till *Vägmaskiner m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 59 800 000 kr.,
2. att riksdagen medger att statens vägverk lämnas i statsrådsprotokollet förordad beställningsbemyndigande.

Sjöfartsverkets fond

11. **Sjöfartsmateriel m. m.** Kungl. Maj:t har (s. 227—231) föreslagit riksdagen att *dels* under sjöfartsverkets fond för budgetåret 1969/70 anvisa i statsrådsprotokollet angivet investeringsanslag av 29 400 000 kr., *dels* medge att sjöfartsstyrelsen lämnas i statsrådsprotokollet angivet beställningsbemyndigande.

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels de likalydande motionerna *I: 611* av herr Ferdinand Nilsson och fru Elvy Olsson samt *II: 688* av herrar Glimmér och Polstam i vad avser hemställan att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla *om* snabbprojektering av en bergkanal Vänern—Västerhavet med 17 meters djup vid lågvattennivå i Vänern, *om* förslag föranledda härav samt *om* förslag till snabb utbyggnad av Södertälje kanal,

dels de likalydande motionerna *I: 631* av herr Virgin m. fl. och *II: 683* av herr andre vice talmannen Cassel m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen måtte *I.* besluta att den utbyggnad som nu bör företas för Vänerns förbindelse med Västerhavet skall avse Trollhätteleden, *II.* i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att statens vattenfallsverk får i uppdrag att, som en första etapp, genomföra fördjupning av leden på sätt som i motionerna angivits,

dels de likalydande motionerna *I: 624* av fröken Stenberg m. fl. och *II: 704* av herrar Lothigius och Hedin vari yrkats att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en kompletterande utredning om Göta kanals framtid där förutom ekonomiska aspekter även miljö-, turist- och rekreationssynpunkter jämte kanalens historiska och kulturella värde beaktas,

dels motionen *II: 383* av fru Ryding m. fl. i vad avser hemställan att riksdagen

i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att i syfte att förbättra kommunikationerna och godstransportmöjligheterna för den värmländska skogs- och verkstadsindustrin förslag enligt alternativet kanalled Vänersborg—Uddevalla skyndsamt utarbetas och förelägges riksdagen.

Utskottet. För investeringarna i sjöfartsverkets fond föreslår departementschefen för budgetåret 1969/70 en ram för medelsförbrukningen om 26,7 milj. kr. eller 1,8 milj. kr. mer än vad som beräknats för innevarande budgetår. Härav belöper 10,7 milj. kr. på objektsgruppen sjösäkerhet och 0,9 milj. kr. på utrustning för sjökartläggning. Under objektgruppen isbrytarfartyg tas upp ett belopp av 15 milj. kr. avseende den nya isbrytaren, vilken beräknas kunna levereras i slutet av år 1969. För diverse och oförutsett föreslås ett belopp av 0,1 milj. kr.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag rörande investeringarna i sjöfartsverkets fond för budgetåret 1969/70. Vad departementschefen därvid i övrigt anfört och förordat har inte gett utskottet anledning till erinran eller särskilt uttalande. Utskottet tillstyrker sålunda föreslagen medelsanvisning av 29,4 milj. kr. samt att sjöfartsstyrelsen erhåller ett i förhållande till innevarande budgetår oförändrat beställningsbemyndigande av 5 milj. kr. för leveranser av sjöfartsmateriel under budgetåret 1971/72.

Vidkommande vissa motionsledes väckta frågor får utskottet anföra följande.

I motionerna I: 611 och II: 688 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till snabb utbyggnad av Södertälje kanal i enlighet med vad i motionen I: 594 vid 1968 års riksdag anförts. Vidare har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t dels anhåller om snabbprojektering av en bergkanal Vänern—Västerhavet med 17 meters djup vid lågvattennivå i Vänern, dels om förslag till riksdagen föranledda härav.

I motionerna I: 631 och II: 683 har yrkats att riksdagen måtte dels besluta att den utbyggnad som nu bör företagas för Väterns förbindelse med Västerhavet skall avse Trollhätteleden, dels hos Kungl. Maj:t hemställa att statens vattenfallsverk får i uppdrag att som en första etapp genomföra fördjupning av leden på sätt som i motionerna angivits.

I motionerna I: 624 och II: 704 har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om en kompletterande utredning om Göta kanals framtid där förutom ekonomiska aspekter även miljö-, turist- och rekreationssynpunkter jämte kanalens historiska och kulturella värden beaktas.

I motionen II: 383 slutligen har yrkats att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att — i syfte att kommunikationerna och godstransportmöjligheterna för den värmländska skogs- och verkstadsindustrin förbättras — förslag enligt alternativet kanalled Vänersborg—Uddevalla skyndsamt utarbetas och förelägges riksdagen.

Vad först beträffar frågan rörande utbyggnad av Södertälje kanal framhöll utskottet redan i sitt utlåtande nr 9 (p. 11) vid fjolårets riksdag — i anledning av den då väckta motionen i ämnet — att en av sjöfartsstyrelsen verkställd utredning

i frågan efter remissbehandling i vederbörlig ordning är föremål för prövning inom Kungl. Maj:ts kansli. Enligt vad utskottet erfarit har viss komplettering av utredningen skett varjämte överläggningar förevarit med vissa trafikintressenter. Vidkommande de med Vänerns och Vätterns förbindelser med havet sammanhängande frågorna har dessa nyligen utretts av kanaltrafikutredningen som också lagt fram vissa förslag härom. Utredningens betänkande Vänerns och Vätterns förbindelser med havet (SOU 1967: 32—33) är f. n. — liksom sjöfartsstyrelsens förenämnda utredning — under beredning inom Kungl. Maj:ts kansli.

Under hänvisning till det anförda kan utskottet inte finna några beslut eller åtgärder i ämnet f. n. påkallade från riksdagens sida och avstyrker därför samtliga nu nämnda motionsyrkanden. Utskottet förutsätter dock att utredningsförslagen, med hänsyn till dessa frågors stora betydelse inte minst för berörda bygder, skyndsamt prövas av Kungl. Maj:t samt att resultatet härav redovisas för riksdagen.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen till *Sjöfartsmateriel m. m.* för budgetåret 1969/70 anvisar ett investeringsanslag av 29 400 000 kr.,
2. att riksdagen medger att sjöfartsstyrelsen lämnas i statsrådsprotokollet förordat beställningsbemyndigande,
3. att riksdagen avslår motionerna I: 611 och II: 688 i vad de avser skrivelse till Kungl. Maj:t rörande dels snabbprojektering av en bergkanal Väner—Västerhavet och förslag till riksdagen föranlett härav, dels utbyggnad av Södertälje kanal,
4. att riksdagen avslår motionerna I: 631 och II: 683 i vad de avser utbyggnad av Trollhätteleden (punkterna I och II i motionerna),
5. att riksdagen avslår motionerna I: 624 och II: 704,
6. att riksdagen avslår motionen II: 383 i vad den avser skrivelse till Kungl. Maj:t rörande utbyggnad av en kanalled Vänersborg—Uddevalla.

Stockholm den 11 mars 1969

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Birger Andersson (s), Fritz Persson (s), Rikard Svensson (s), Axel Andersson (fp), Mårtensson (s), Bertil Petersson (s), Per Jacobsson (fp), Ottosson (m), Bengtson (cp), Nyman (fp), Rönnberg (s), Björk (s), Erik Svensson (s), Strandberg (m) och fru Elvy Olsson (cp) samt

från a n d r a kammaren: herrar Bohman (m), Karlsson i Olofström (s), Almgren (s), Mellqvist (s), Eliasson i Sundborn (cp), Gustafson i Göteborg (fp), Mattsson (cp), Johansson i Norrköping (s), Enskog (fp), Cassel (m), fru Holmberg (s), herrar Svanberg (s), Dahlgren (cp), Zachrisson (s) och Östrand (s).

Reservationer

1. vid *punkten 1* (Investeringsplan för kommunikationsverken m. m.) beträffande *viss minskning av investeringsanslagen* av herrar Ottosson (m), Strandberg (m), Bohman (m) och Cassel (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 3 som börjar med »Utskottet vill» och slutar med »i fråga» bort ha följande lydelse:

»I likhet med motionärerna anser utskottet att de statliga utgifterna i möjligaste mån måste begränsas och återhållsamhet iakttagas i fråga om de statliga investeringarna. Den av Kungl. Maj:t vid anslagsberäkningen föreslagna marginalen om hela 10 % torde enligt utskottets bedömning inte vara erforderlig. Skulle nämligen ett mycket trängande behov uppstå bör detta i stället tillgodoses genom förslag på tilläggsstat, varigenom riksdagen får möjligheter att i sedvanlig ordning pröva de ifrågasatta anslagens behövighet. På sålunda anförda skäl ävensom med beaktande av vad motionärerna i övrigt framhållit tillstyrker utskottet motionärernas yrkande om en sammanlagd minskning med 50 milj. kr. av anslagen under här ifrågasatt fonder.»

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

»1. att riksdagen med bifall till motionerna I: 628 och II: 714 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört beträffande investeringsplan för kommunikationsverken m. m.,

2. vid *punkten 4* (Statens järnvägars anslagsbehov) beträffande *elektrifiering av järnvägslinjen Borlänge—Mora* av herrar Mellqvist (s) och Eliasson i Sundborn (cp).